

CANIM KARDEŞİM ÇİZGİ FİLMİNİN DEĞERLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

EXAMINATION OF THE DEAR BROTHER CARTOON IN TERMS OF VALUES

Ahmet YILMAZ

Diyarbakır İl Milli Eğitim Müdürlüğü, ORDIC:0000-0002-6760-2749

Öğr. Gör. Zeynep YILMAZ

Şırnak Üniversitesi, ORCID:0000-0003-3995-2669

Özet

Bu çalışmada yerli yapım canım kardeşim çizgi filminde değer kavramlarının sözel ifade ve davranışsal ifade boyutu açısından izleyiciye sunulma şekli, değerlerin bu çizgi film bölümlerinde yer alma sıklıklarının belirlemek amaçlanmıştır. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden gömülü teori yöntemi kullanılarak canım kardeşim çizgi filmi değerler açısından incelenmiştir. Örneklemin seçiminde amaçlı örnekleme yöntemlerinden kuramsal örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini canım kardeşim çizgi filminin beş bölümü oluşturmaktadır. Canım kardeşim benim youtube kanalından izlenen canım kardeşim çizgi filminin analizinde doküman inceleme yöntemi kullanılmıştır. Analizler sonucunda çizgi filmde yer alan değerlerin, sözel ifade ve davranışsal ifade boyutları karşılaştırıldığında, davranışsal ifade değerlerinden çok sözel ifade değerleri şeklinde izleyicilere sunulduğu görülmüştür. Toplam değer ifadelerinin (n= 142), 113'ü "sözel ifade boyutunda, 29'u "davranışsal ifade boyutunda" yer almaktadır.

Anahtar Kelimeler: Çizgi Film, Canım Kardeşim, Değerler

Abstract

In this study, it is aimed to determine the way value concepts are presented to the audience in terms of verbal expression and behavioral expression dimension in the domestic production my dear brother cartoon, and the frequency of values in these cartoon episodes. In the study, using the embedded theory method, one of the qualitative research methods, my dear brother cartoon was examined in terms of values. In the selection of the sample, one of the purposeful sampling methods, the theoretical sampling method, was used. Five episodes of the cartoon my dear brother constitute the sample of the research. Dear brother, The document review method was used to analyze the dear brother cartoon watched on my youtube channel. As a result of the analyzes, it was seen that the values contained in the cartoon were presented to the audience in the form of verbal expression values rather than behavioral expression values when the dimensions of verbal expression and behavioral expression were compared. Of the total value expressions (n= 142), 113 are in the "verbal expression size" and 29 are in the "behavioral expression size".

Keywords: Cartoons, My Dear Brother, Values

GİRİŞ

Okul Öncesi Eğitim, ırk ve sosyal sınıftan bağımsız olarak tüm çocuklara eğitim ve gelişim fırsatları sağlamak için en iyi mekanizmalardan biridir (Heckman ve Masterov, 2007). Yaşamın ilk yıllarında okul öncesi eğitim sadece çocukların eğitim ihtiyaçlarını karşılamada değil, aynı zamanda gelişimlerini desteklemede de önemli bir role sahiptir (Oğuzkan ve Oral, 1995; Travick Smith, 2003, aktaran Schunk, 2009; Yılmaz, 1999).

Eğitim, kendi alanında, bireysel hayatımızın bir parçası olmuştur. İlgili hayatımızın başlangıcı. “Kendi başına hareket alanı” olarak tanımlanabilir (Hogan, 2006). Okullarda gençler ve çocuklar arasında olumsuz davranışlara eğilimin artmasıyla değerler eğitimine olan ilgi artmıştır (Williams, Yanchar, Jensen ve Lewis, 2003). Yaşamın ilk iki yılında çocukların ahlaki duygu geliştirdiklerine dair çalışmalar mevcuttur. Çocuklar, değerleri başlangıçta ailelerinden, aynı zamanda medya, akranlar, oyun grupları, bakıcılar ve yerel topluluklarından alırlar (Kagan ve Lamb, 1987; Buzelli, 1992). Bu durum duygusal ve sosyal gelişimleriyle yakından bağlantılıdır (Dunn, 1988;Kuebli, 1994).

Değerler eğitimi, değerleri geliştirme ve yaşatma sürecini kapsamlı bir şekilde ele alır. Bu eğitimi ele alırken asıl soru, çocuklara ve gençlere doğruyu ve yanlış ayırt etmelerini sağlayacak önceden belirlenmiş değerler mi aktarılacak yoksa kendi değerlerini yaparak, yaşayarak, keşfederek şekillendirmesine izin mi verilecek sorusudur (Dale, 1994; Lickona, 1993; Superka, Ahrens, Hedstrom, Ford ve Johnson, 1976). Aslında bu sorunun evrensel bir yanıtı bulunmamaktadır. Doğru ve yanlış bilinenler toplumdan topluma farklılık göstermektedir. Bundan kaynaklı birçok eğitimci, eğitim hedefleri içerisinde yer alacak değerlerin tespitinde ve tanımlanması çalışmasına toplumdaki tüm ortakların dahil edilmesini önermektedir. Değerlerin yaşatılmasında büyük bir öneme sahip olan okullarda geliştirilmesi gereken kişilik özelliklerinin belirlenmesinde öğrenciler, öğretmenler, okul yönetimi, okulun bulunduğu çevre, ebeveynler, okul aile birliği gibi ilgili tüm ortakların görüşlerine yer verilmesi ve birliktelik sağlanması gerektiği bilinmektedir (Brynildssen, 2002; Vess ve Halbur, 2003).

Değerler eğitimi, kişiye has, bizi biz yapan ve bizi diğer canlılardan ayıran olanakları başka bir deyişle insana özgü bütün etkinlikleri insansal etkinlikler olarak amaçlarına uygun bir şekilde gerçekleştirebilecek duruma gelmelerine yardımcı olmaktır. Aristoteles’in söylemiyle, kişilere “insanın işini” yapabilecek düzeye gelmeleri için el uzatmak: insana has bütün etkinlikleri amaçlarına uygun gerçekleştirebilecek duruma gelmelerine yardımcı olmaktır; başka bir ifadeyle insanlara doğru bilmenin, doğru düşünmenin, doğru değerlendirmenin, doğru eylem içinde olduğunu görebilmesine ortam hazırlamaktır (Dilmaç; Ulusoy, 2016).

Öğretilebilir ve öğrenilebilir en önemli olgular olan değerler, eğitimle nesilden nesile aktarılan, kendine, ailesine, çevresine ve bütün canlılara faydalı bireyler yetiştirmeyi hedefler. Diğer yandan toplumda var olan kültür devamlılığını sağlayarak geçmiş ve gelecek arasında anlamlı bir köprü kurma görevini de üstlenir. Birey ve değerler arasında karşılıklı bir döngü vardır. Yaşantılarımız sonucunda oluşan değerler kişiye ve topluma yön vermektedir. Bütün bunların doğru, yararlı, anlamlı bir döngü içerisinde devam edebilmesi ancak eğitimle gerçekleşmektedir (Tokdemir, 2007).

Değerler eğitimi sevgi, sorumluluk ve karakter eğitimini desteklerken girişimciliği, temel insani değerleri yaşatmayı, kendisiyle ve çevresiyle barışık bireyler yetiştirmeyi, etkili bir okul kültürü oluşturmayı, toplumsal düzeni korumayı da kapsamaktadır (Aydın ve Akyol-Gürler, 2013).

YÖNTEM

Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden gömülü teori yöntemi kullanılarak canım kardeşim çizgi filmi değerler açısından incelenmiştir. Örneklem seçiminde amaçlı örnekleme yöntemlerinden kuramsal örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini canım kardeşim çizgi filminin beş bölümü oluşturmaktadır. Canım kardeşim benim youtube kanalından izlenen canım kardeşim çizgi filminin analizinde doküman inceleme yöntemi kullanılmıştır. Okul öncesi dönem boyunca verilecek değerlere yönelik olarak “sevgi, saygı- nezaket, yardımlaşma, işbirliği, hoşgörü, doğruluk/dürüstlük, sorumluluk, güven, mutluluk, sabır, adalet” olmak üzere 11 adet değer kategorisi belirlenmiştir. Değerlendirilecek çizgi filme ait bölümler ise youtube kanalı üzerinden izlenmiş ve var olan değerler dakika ve saniyesiyle kodlanarak kaydedilmiştir.

BULGULAR

Canım kardeşim çizgi film bölümlerinde geçen Sevgi, Saygı/Nezaket, Yardımlaşma, İşbirliği, Hoşgörü, Dürüstlük/Doğruluk, Sorumluluk, Güven, Mutluluk, Sabır, Adalet değerlerinin sözel ve davranışsal ifade boyutlarına ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 1. Mine'nin doğum günü bölümünde yer alan değerlere ilişkin frekans ve yüzde tablosu

Değer	Sözel İfade Boyutu (f)	Sözel İfade Boyutu (%)	Davranışsal İfade Boyutu (f)	Davranışsal İfade Boyutu (%)	Genel Toplam (f)	Genel Toplam (%)
Sevgi	18	45,0	2	16,7	20	38,5
Hoşgörü	1	2,5	-	-	1	1,9
Mutluluk	5	12,5	8	66,7	13	25,0
Sorumluluk	3	7,5	2	16,7	5	9,6
Sabır	4	10,0	-	-	4	7,7
Yardımlaşma	-	-	-	-	-	-
Saygı/Nezaket	8	20,0	-	-	8	15,4
İşbirliği	1	2,5	-	-	1	1,9
Güven	-	-	-	-	-	-
Adalet	-	-	-	-	-	-
Doğruluk/Dürüstlük	-	-	-	-	-	-
Toplam	40	100%	12	100	52	100

Tablo 2. Uzaylılar mı gelmiş? Bölümünde yer alan değerlere ilişkin frekans ve yüzde tablosu

Değer	Sözel İfade Boyutu (f)	Sözel İfade Boyutu (%)	Davranışsal İfade Boyutu (f)	Davranışsal İfade Boyutu (%)	Genel Toplam (f)	Genel Toplam (%)
Sevgi	1	3,8	1	14,3	2	6,1
Hoşgörü	1	3,8	-	-	1	3,0
Mutluluk	4	15,4	5	71,4	9	27,3
Sorumluluk	4	15,4	1	14,3	5	15,2
Sabır	-	-	-	-	-	-
Yardımlaşma	-	-	-	-	-	-
Saygı/Nezaket	7	26,9	-	-	7	21,2
İşbirliği	4	15,4	-	-	4	12,1
Güven	2	7,7	-	-	2	6,1
Adalet	1	3,8	-	-	1	3,0
Doğruluk/Dürüstlük	2	7,7	-	-	2	6,1
Toplam	26	100	7	100	33	100

Tablo 3. Bende uzun olmak istiyorum bölümünde yer alan değerlere ilişkin frekans ve yüzde tablosu

Değer	Sözel İfade Boyutu (f)	Sözel İfade Boyutu (%)	Davranışsal İfade Boyutu (f)	Davranışsal İfade Boyutu (%)	Genel Toplam (f)	Genel Toplam (%)
Sevgi	7	38,9	-	-	7	31,8
Hoşgörü	-	-	-	-	-	-
Mutluluk	4	22,2	4	100,0	8	36,4
Sorumluluk	3	16,7	-	-	3	13,6
Sabır	2	11,1	-	-	2	9,1
Yardımlaşma	-	-	-	-	-	-
Saygı/Nezaket	2	11,1	-	-	2	9,1
İşbirliği	-	-	-	-	-	-
Güven	-	-	-	-	-	-
Adalet	-	-	-	-	-	-
Doğruluk/Dürüstlük	-	-	-	-	-	-
Toplam	18	100	4	100	22	100

Tablo 4. Yazıyı kim buldu bölümünde yer alan değerlere ilişkin frekans ve yüzde tablosu

Değer	Sözel İfade Boyutu (f)	Sözel İfade Boyutu (%)	Davranışsal İfade Boyutu (f)	Davranışsal İfade Boyutu (%)	Genel Toplam (f)	Genel Toplam (%)
Sevgi	3	23,1	-	-	3	18,8
Hoşgörü	-	-	-	-	-	-
Mutluluk	3	23,1	3	100,0	6	37,5
Sorumluluk	-	-	-	-	-	-
Sabır	1	7,7	-	-	1	6,3
Yardımlaşma	2	15,4	-	-	2	12,5
Saygı/Nezaket	3	23,1	-	-	3	18,8
İşbirliği	1	7,7	-	-	1	6,3
Güven	-	-	-	-	-	-
Adalet	-	-	-	-	-	-

Doğruluk/Dürüstlük	-	-	-	-	-	-
Toplam	13	100	3	100	16	100

Tablo 5. Canım öğretmenim bölümünde yer alan değerlere ilişkin frekans ve yüzde tablosu

Değer	Sözel İfade Boyutu (f)	Sözel İfade Boyutu (%)	Davranışsal İfade Boyutu (f)	Davranışsal İfade Boyutu (%)	Genel Toplam (f)	Genel Toplam (%)
Sevgi	4	25,0	-	-	4	21,1
Hoşgörü	-	-	-	-	-	-
Mutluluk	2	12,5	3	100,0	5	26,3
Sorumluluk	2	12,5	-	-	2	10,5
Sabır	1	6,3	-	-	1	5,3
Yardımlaşma	1	6,3	-	-	1	5,3
Saygı/Nezaket	5	31,3	-	-	5	26,3
İşbirliği	-	-	-	-	-	-
Güven	-	-	-	-	-	-
Adalet	-	-	-	-	-	-
Doğruluk/Dürüstlük	1	6,3	-	-	1	5,3
Toplam	16	100	3	100	19	100

SONUÇ

Araştırmada yapılan frekans analizi sonuçlarına göre canım kardeşim çizgi film bölümlerinde bulunan değer kategorilerine ilişkin sözel ifadeler incelendiğinde, “Sevgi” değerinin en fazla frekansa sahip olduğu saptanmıştır. Davranışsal ifadeler incelendiğinde ise “Mutluluk” değerinin en fazla frekansa sahip olduğu saptanmıştır.

Bu çalışmada yapılan analizler sonucunda incelenen canım kardeşim çizgi film bölümlerinde yer alan değerlerin, sözel ifade ve davranışsal ifade boyutları kıyaslandığında, davranışsal ifade değer kategorilerinden çok sözel ifade kategorileri şeklinde izleyicilere sunulduğu tespit edilmiştir. Tespit edilen sözel ve davranışsal toplam değer ifadelerinin (n= 142), 113’ü “sözel ifade boyutunda” yer almakta iken, 29’u “davranışsal ifade boyutunda” yer almaktadır.

Elde edilen diğer bulgulara göre;

“Mine’nin doğum günü” bölümünün sözel ifade boyutunda saptanan değerlerin yüzde oranları çoktan aza doğru şu şekildedir: Sevgi %45,0; saygı/nezaket %20,0; mutluluk %12,5; sabır %10; sorumluluk %8; hoşgörü %3 ve işbirliği %3 değerleri ise eşit oranda yer almaktadır. Bu bölümün davranışsal ifade boyutunda mutluluk %67; sevgi ve sorumluluk değerleri ise %17’dir.

“Uzaylılar mı gelmiş?” bölümünün sözel ifade boyutunda saptanan değerlerin yüzde oranları çoktan aza doğru şu şekildedir: Saygı/nezaket %26,9; işbirliği, sorumluluk ve mutluluk %15,4; doğruluk/dürüstlük ve güven %7,7; sevgi, adalet ve hoşgörü %3,8. Bölümün davranışsal ifade boyutunda mutluluk %71,4; sevgi ve sorumluluk değerleri ise %14,3’tür.

“Bende uzun olmak istiyorum” bölümünün sözel ifade boyutunda saptanan değerlerin yüzde oranları çoktan aza doğru şu şekildedir: Sevgi %38,9; mutluluk %22,2; sorumluluk

%16,7; sabır %11,1; saygı/nezaket %11,1. Bölümün davranışsal ifade boyutunda yalnızca mutluluk değeri tespit edilmiş olup oranı %100'dür.

“Yazıyı kim buldu” bölümünün sözel ifade boyutunda saptanan değerlerin yüzde oranları çoktan aza doğru şu şekildedir: Sevgi, mutluluk, saygı/nezaket %23,1; yardımlaşma %15,4; sabır ve işbirliği %7,7. Bölümün davranışsal ifade boyutunda yalnızca mutluluk değeri tespit edilmiş olup oranı %100'dür.

“Canım öğretmenim” bölümünün sözel ifade boyutunda saptanan değerlerin yüzde oranları çoktan aza doğru şu şekildedir: Saygı/nezaket %31,3; sevgi %25,0; mutluluk ve sorumluluk %12,5; sabır, yardımlaşma ve doğruluk/dürüstlük %6,3. Bölümün davranışsal ifade boyutunda yalnızca mutluluk değeri tespit edilmiş olup oranı %100'dür.

KAYNAKÇA

Aydın, M.Z. Ve Akyol-Gürler, Ş. (2012). Okulda değerler eğitimi. Ankara: Nobel Yayınevi.

Aydın, M.Z. Ve Akyol-Gürler, Ş. (2012). Okulda değerler eğitimi. Ankara: Nobel Yayınevi.

Aydın, M.Z. Ve Akyol-Gürler, Ş. (2014). Okulda değerler eğitimi yöntemler etkinlikler kaynaklar (4. Basım). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Brynildssen, S. (2002). Charactereducationthroughchildren'sliterature. Bloomington IN.: ERIC Clearinghouse on Reading English andCommunication, Family Learning Association. www.eric.ed.gov

BUZZELLI, C.A. (1992) Youngchildren's moral understanding: learningaboutrightandwrong, YoungChildren, 47(6), pp. 47±53.

Çağlar, A. (2003). Okul öncesi dönemde değerler eğitimi. M. Sevinç (Haz.), Erken çocuklukta gelişim ve eğitimde yeni yaklaşımlar. (s.304-310). İstanbul: MORPA Kültür Yayınları.

Dale, N. T. (1994). Valueseducation in Amerikan secondaryschool. Education Conference. Kutztown, PA: KutztownUniversity.

DUNN, J. (1988) The Development of SocialUnderstanding (Cambridge, MA, Cambridge UniversityPress).

Heckman, J.,Masterov, D. (2007). Küçük çocuklara yatırım yapmak için verimlilik argümanı. Tarım Ekonomisi İnceleme, 29, 446 - 493.

Hogan, P. (2006). Education as a discipline of thoughtandaction: A memorialto John Wilson. Oxford Review of Education, 32(2), 253-264. doi:10.1080/03054980600645420

KAGAN, J. & LAMB, S. (1987) TheEmergence of Morality in YoungChildren (London, University of Chicago Press).

KUEBLI, J. (1994) Youngchildren'sunderstanding of everydayemotions, YoungChildren, 49(3), pp. 36±47.

Lickona, T. (1992). Educatingforcharacter (How ourschools can teachrespectandresponsibility). New York: BantamBooks.

Oğuzkan, Ş.,& Oral, G. (1995). Kız sanat okulları için okul öncesi eğitim. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.

Superka, D.P., Ahrens, C., Hedstrom, J.E., Ford, L.J. & Johnson, P.L. (1976). Values education sourcebook.

Trawick-Smith, J. (2014). *Early childhood development* (6th ed.). Boston, MA: Pearson.

Ulusoy K., & Dilmaç B. (2016). Değerler Eğitimi. Ankara: Pegem Akademi Yayınları, 4. Basım.

Vess, K.A. & Halbur, D.A. (2003). Character education: what counselors need to know. ERIC/CASS Digest. www.eric.ed.gov

Williams, D. D., Yanchar, S. C., Jensen, L. C., & Lewis, C. (2003). Character education in a public high school: A multi-year inquiry into Unified Studies. *Journal of Moral Education*, 32(1), 3- 33.

Yılmaz, N. (1999). *Anaokulu öğretmenin rehber kitabı*. İstanbul: YA-PA Yayınları.